

ELECCIONS VALENCIANES: EL PSOE AGUANTA UN PACTE DEL BOTÀNIC QUE PATEIX MÉS QUE NO ES PREVEIA

ELECCIONS ESPANYOLES: ERC ENCAPÇALA UNA VICTÒRIA HISTÒRICA DE L'INDEPENDENTISME A CATALUNYA

EDITORIAL L'independentisme compleix i Sánchez té un problema greu

{ Avui, 29 d'abril de 2019, Jordi Cuixart i Jordi Sànchez fa 560 dies que són a la presó, Oriol Junqueras i Joaquim Forn 543 i Carme Forcadell, Dolors Bassa, Raül Romeva, Josep Rull i Jordi Turull en fa 433

VICENT
PARTAL

director@vilaweb.cat

L'INDEPENDENTISME COMPLEIX I SÁNCHEZ TÉ UN PROBLEMA GREU AL DAVANT

Fa poques setmanes vaig comentar que per a l'independentisme hi havia tres objectius clars en el cicle electoral que s'ha obert aquest diumenge: a les espanyoles calia acostar-se a la meitat dels escons en joc i si podia ser guanyar, per primera vegada.

A les municipals guanyar a tants municipis com fos possible. I a les europees intentar superar el 50% dels vots. El primer objectiu s'ha complert.

El resultat de les eleccions al Principat ha significat un salt endavant notable per a l'independentisme, que ha passat de 17 escons a 22 i que ha aconseguit, amb Esquerra Republicana, l'objectiu històric de guanyar les eleccions. I ha acumulat el 40,38% dels vots, un milió quatre-cents mil vots; el 2016 en tenia només el 32,08. Vuit punts més. El suflé no es desinfla.

És evident que la concentració del vot útil en ERC ha funcionat bé, tot i que també és cert que Junts per Catalunya, finalment, no ha tingut el retrocés tan exagerat que li pronosticaven algunes enquestes. I ha sabut greu que la proposta clarament rupturista del Front Republicà no haja reeixit, especialment tenint en compte de quina manera tan exagerada ha estat silenciada durant la campanya. La capacitat d'incidència que ha tingut, en molt poc temps, venint pràcticament del no-res per a aconseguir cent mil vots, és, tanmateix, un detall que caldrà tenir en compte en el futur.

Hi ha una dada important: els quatre partits del 155 obtenen 19 escons contra els 22 de l'independentisme i els 7 de Podem, que tampoc no baixa tant com les enquestes havien previst. Amb tot plegat, l'estat d'excepció ha estat clarament desacreditat: 19 a favor i 29 en contra. Un detall molt important perquè

el panorama que s'obre a Madrid pot girar precisament entorn de l'aplicació del 155.

La pressió per un gran pacte de govern entre PSOE i Ciutadans serà enorme, aquestes setmanes. És el govern somiat per l'Íbex i la Comissió Europea. El problema és que justificar un tomb d'aquesta dimensió no és gens fàcil i hi ha pocs arguments a posar sobre la taula. Catalunya, el control de Catalunya, serà, més que segurament, la clau del pacte, l'únic que podran argumentar. I, en aquesta situació, la consolidació del bloc independentista, com un bloc de rebuig, és clau. Sánchez no pot sumar per l'esquerra sense comptar amb l'independentisme i, per tant, no ho voldrà fer. I es trobarà condemnat a entendre's amb Ciutadans. De manera que, quan li passe l'alegria temporal de la nit, Sánchez es despertarà amb un greu problema a les mans. Governar Espanya tenint en contra no únicament l'esquerra espanyola sinó també l'independentisme català i el sobiranisme basc, que ha obtingut onze diputats. Poca broma.

Finalment una anomalia que hauríem de tenir ben present, especialment avui: quatre diputats al congrés espanyol i dos senadors seran presos polítics. Per a vergonya d'Espanya.

PS. Un record molt especial avui pels diputats presos polítics Oriol Junqueras, Jordi Sánchez, Jordi Turull i Josep Rull. I pels senadors Raül Romeva i Jami Matamala. Enhorabona.

CULPABLES, NO. ORGULLOSOS

ANDREU BARNILS

Santiago Abascal, en una imatge d'arxiu. ACN

***Els independentistes
hauríem d'estar
orgullosos de trobar-nos
davant per davant de Vox.
No tothom pot dir-ho,
això***

De la mateixa manera que avui el dubte no és si Vox entrarà al Congrés dels Diputats, sinó amb quants diputats hi entrarà, podem afirmar que avui el dubte no és si la ultradreta entrarà a les institucions, sinó qui n'hem de felicitar. Avui escric aquest article després d'haver llegit aquesta frase desconcertant: 'Avui la ultradreta entra per primer cop a les institucions per culpa dels independentistes.'

Comencem per això de 'primer cop'. La ultradreta entrarà avui per primer cop a les institucions? No costa gens de recordar que ministres franquistes, procuradors a corts franquistes i militars franquistes van escriure la constitució espanyola de la democràcia. O que el gran tribunal franquista, el TOP, es va dissoldre el 4 de gener del 1977 i aquell mateix dia es va instituir el gran tribunal democràtic, l'Audiència Nacional espanyola als mateixos locals, amb el mateix personal i pràcticament tots els mateixos jutges d'instrucció franquistes que tenia el TOP, com ara Bermúdez de la Fuente, Mariscal de Gante o Gómez Gómez Chaparro, com recorda sempre que pot l'advocat August Gil Matamala, de carrera brillant i pare d'una actriu excelsa. O que un gran protagonista de la

La ultradreta entra avui per primer cop a les institucions? No. La ultradreta funda les institucions. Res de primer cop.

Si aquesta gent tenen molta por i armes permeses, per què no fer-les servir?

transició espanyola és un *fan* reconegut de Francisco Franco, per nom, Juan Carlos I?

És a dir, la constitució espanyola, l'Audiencia Nacional i la monarquia espanyola són institucions erigides i dirigides també per franquistes. La ultradreta entra avui per primer cop a les institucions? No. La ultradreta funda les institucions. Res de primer cop.

Les funda tota sola, les institucions? No. Entre els pares de la constitució, i de la legitimitat de la transició espanyola, també hi havia comunistes, autonomistes o regionalistes. L'OTAN, els socialistes alemanys i mig Europa. Miquel Roca i els bancs. A tots, felicitacions. La ultradreta que vosaltres va legítimament ha tingut un fill que es diu Vox. Aneu jugant amb foc.

Pot ser que el nacionalisme espanyol imperant, hegemònic, protagonitzat durant més de quaranta anys pel PP i PSOE, sí que ho sigui, un dels culpables de Vox? Ho demano. Si a Vox han vist un rei Felipe VI que feia el discurs militar del 3 d'octubre, per què ells no el poden fer? Si els de Vox han vist com el PP i el PSOE tiraven endavant el 155, per què ells no poden fer-ho? Si els de Vox han vist Miquel Iceta manifestant-se amb Societat Civil Catalana, per què no poden fer-ho ells? I si el culpable de Vox fos el nacionalisme banal, i no tan banal, de PP i PSOE?

Vox no és culpa de l'independentisme. Si de cas, reacciona a l'independentisme, segons precisa definició del politòleg Ivan Serrano. A Vox, se li fica la por al cos quan veu la unitat de la pàtria en perill. I reacciona. De la mateixa manera que se li fica la por al cos quan veu privilegis dels mascles en perill. O els toros en perill. Vox té por, reacciona i se'ns planta al davant. Doncs, orgull que ens vegi com un perill, tu. Senyal que anem bé. El nostre enemic és Vox? Vox ens vol eliminar del mapa? Punts a favor nostre, no pas al revés.

Vox, per a anar acabant, també creix gràcies a Steve Bannon, l'home que va aconseguir que Trump arribés a president dels Estats Units. El nord-americà Bannon els ha ensenyat, als de Vox, Big Data, Internet i tenir els murs de Facebook, Twitter i Instagram controlats. Bannon els ha ensenyat el món digital. Però el cultiu ja hi era. I, per mi, el cultiu conté quatre elements: una ultradreta legitimada d'ençà del naixement de les institucions democràtiques, un PP, PSOE i rei molt nacionalistes i pro-155 i una por enorme que els corca per dins. Por de la fi d'Espanya, de la fi del mascle i de la fi dels toros. Si aquesta gent tenen molta por i armes permeses, per què no fer-les servir? (I quan dic armes, penso en l'Audiencia Nacional, la constitució del 155 o el rei d'Espanya).

Ells tenen les seves armes. I nosaltres, les nostres. És un orgull tenir-los al davant. ■

EL NACIONALISME COM A RECURS DELS INEPTES

JOAN RAMON RESINA

«Guanyi qui guanyi avui,
les eleccions no hauran
canviat res de fonamental
en aquest panorama»

‘Hi ha quelcom de terrible en el sagrat amor per la pàtria. És tan exclusiu com per a sacrificar-hi tot a l’interès públic, sense compassió, sense por, sense respecte per la humanitat.’ Aquesta frase (que podrien signar-la els jutges del Tribunal Suprem, els fiscals, els policies i guàrdies civils que hi han desfilat en qualitat de testimonis, els torturadors que els comandaven aquell primer d’octubre, els periodistes i tertulians que cada dia ofenen la veritat fins a extrems insuportables, els polítics que, enfangats en una corrupció sense precedents, fan virtut de la seva inhumanitat, i el poble ignorant que festeja el linxament i execució en efígie d’un ‘fugit’ d’aquesta ‘justícia’) té en realitat –qui ho hauria dit?– un origen revolucionari. La frase és de Louis Antoine Léon de Saint-Just. I és la proclama més radical i essencial del nacionalisme.

L’entramat de passions i d’interessos que respon al nom d’Espanya, vella carcassa amb el mascaró de proa d’una dinastia que, al seu país d’origen, Saint-Just i els altres jacobins decapitaren per fundar la pàtria ‘de tots els francesos’, ara com ara és un atavisme al cor de l’estat. L’estat espanyol no és, en el fons de la seva idea col·lectiva, res més que la institucionalització d’una ideologia que confon la llibertat amb l’escapçament de tot allò que sobreix i que pren la fraternitat per complicitat en el crim. Espanya, més que cap altre país occidental, inclosa la mateixa França, desplega una política fundada en els principis, incapaç d’entendre la política com a negociació, pacte i respecte pels compromisos. Tant li fa que el principi sigui a voltes la religió, la llengua, la monarquia, la unitat, o la constitució; allò que en fa un principi és la intransigència. La que en el pacte hi veu sempre una traïció. És sobretot per això que Espanya representa el nacionalisme en estat pur. Tant li fa que els seus polítics s’espolsin el concepte disfressant-lo de constitucionalisme i l’apliquin mecànicament –val a dir estúpidament– a tothom que els recorda la importància dels tractats, de les lleis privatives, com ara els estatuts d’autonomia (ells en diuen privilegis) i dels drets arranats. Tant li fa, perquè nacionalisme no és pas lluitar per imperatiu moral i responsabilitat social per a escapar-se d’un estat disposat a immolar-ho tot a la seva idea, sinó violentar la consciència en nom d’una legalitat que no és res més que l’expressió de la voluntat fanatitzada per aquella idea. Nacionalisme és impedir a qualsevol preu la resolució de les reivindicacions en conflicte. Aquesta idea

de sobirania com a voluntat desenfrenada resumeix tota la virtut i tota la justícia de què són capaços políticament els espanyols. Amb independència de la forma de govern, el nacionalisme els aboca a l'estat absolut, aquell que, gelós com una divinitat primitiva, trona 'la venjança és meua' en vista de qualsevol desviació en l'amor que considera que li és degut.

A Espanya aquesta doctrina no té competidors ideològics, car el socialisme és sols un nom sense correlació amb cap realitat concreta. I és absurd de creure que representa una alternativa i un fre a la deriva sacrificial de la dreta. A París, el terror era d'esquerres. El retorn de la societat espanyola al seu centre de gravetat totalitari era qüestió de temps i en feia

molt que es preparava. Tant o més justificat que atribuir el creixement de l'extrema dreta a l'independentisme és afirmar que aquest n'és la conseqüència. El rebrot del franquisme era previsible, perquè si la transició fou una salvació *in extremis* d'aquell règim mitjançant concessions que a molts els semblaven excessives, un cop obtingut l'efecte desitjat, podia tancar-se gradualment la vàlvula reguladora i deixar que l'estat tornés a caure dins la seva òrbita secular.

Al segle XIX Espanya havia

incorporat sols de manera parcial el nacionalisme revolucionari europeu. És per això que el franquisme encara hagué de recolzar-se en el catolicisme i que la Falange hagué d'unir-se si us plau per força amb el carlisme navarrès, que tenia el lema escassament revolucionari de 'Déu, Pàtria i Rei'. També és per això que Espanya pogué prescindir de la democràcia excepte en provatures tan breus com malaguan-yades. El nacionalisme en el sentit ple de la paraula, o sigui com a sobirania nacional, Espanya va incorporar-lo tard al seu imaginari, i encara amb un continuisme marcat, com es comprova amb la persistència d'unes formes encarcerades a l'administració i d'un respecte supersticiós per la reialesa i l'aristocràcia entre les classes populars. El nacionalisme, visible i cridaner sobretot en polítics de l'esquerra com Felipe González, era un vernís de postmodernitat semblant al que per aquelles mateixes dates feia passar la *movida* per una revolució cultural. O el que permetia Almodóvar de reciclar l'Espanya *cañí* (toreros, boleros, colors llampants, estètica de camp) per espanyolitzar el melodrama adaptat del cinema americà. Tant en estètica com en política, Espanya es rein-

El candidat a president espanyol Pedro Sánchez.

ACN

Amb independència de la forma de govern, el nacionalisme els aboca a l'estat absolut, aquell que, gelós com una divinitat primitiva, trona 'la venjança és meva' en vista de qualsevol desviació en l'amor que considera que li és degut

Si el jacobinisme de dreta s'imposa, el terror serà servit. Si governa el socialisme, amb la crossa de Podem o sense, la recepta no canviarà gaire respecte del monyó de la legislatura passada

ventava fent valer l'excepcionalitat del seu arcaisme (el *Spain is different* de Fraga Iribarne). Aquesta i no cap altra era la funció de la sobirania popular, l'estat de dret, el patriotisme constitucional i totes aquestes històries tamisades per un nacionalisme ultrat que ja no tenia recorregut a Europa. De cop i volta Espanya volia ser europea i aplicava en política una recepta europea... del segle XVIII, quan ja ningú a Europa, tret de grups molt marginals, no hauria rubricat l'entrega total a la nació que reclamaven Saint-Just, Robespierre, Danton i tota la resta.

Però heus ací que Espanya, convertida en membre de ple dret d'una comunitat transnacional a condició de renunciar a aspectes clau de la sobirania, acaba generant l'escàndol de moltes i variades maneres. Agredint el poble català a peu d'urna amb violència mai vista a cap estat democràtic. Encoiratjant i gairebé encarregant l'actuació no tan espontània de la ultradreta. Deposant i empresonant els membres d'un govern electe. Cursant i revocant a caprici ordres d'extradició que no se sostenen. Intentant primer d'influir en el tribunal d'un altre estat on la justícia és realment independent i després fustigant-lo. Operant de manera il·legal amb la policia fora de les fronteres. Decretant presó provisional sense cap criteri plausible. Segrestant els drets polítics de presos i exiliats. Vulnerant greument la llibertat d'expressió. Engegant un macrojudici de caràcter polític amb exclusió de proves i testimonis i limitant grollerament l'actuació de la defensa. Programant el perjurí. I demostrant repetidament que, malgrat els tractats, acords i declaracions pomposament signats i ratificats, Espanya no reconeix autoritat als drets universals quan contravenen la seva idea. I rubricant-ho amb l'amenaça d'abandonar la Unió Europea abans de cedir en l'afer de Catalunya.

Guanyi qui guanyi avui, les eleccions no hauran canviat res de fonamental en aquest panorama. Si el jacobinisme de dreta s'imposa, el terror serà servit. Si governa el socialisme, amb la crossa de Podem o sense, la recepta no canviarà gaire respecte del monyó de la legislatura passada. L'aterrat Sánchez no s'enfrontarà al monstre que el PSOE ha alimentat d'ençà de la seva primera legislatura i que, instal·lat també al mateix partit, li exigeix sacrificis cada vegada més cruentos per apaivagar la gelosia d'una Espanya que, com la criatura de Víctor Frankenstein, s'alça contra el seu creador. L'experiment d'inserir un cervell democràtic en un cos tirànic no podia acabar bé. Gros i talòs, el cos heretat del franquisme no tenia els reflexos democràtics que reclamava una transició vertadera. I a força d'oblir i d'abandonar el cervell s'ha anat encongint. Fins que Sánchez, dirigent sense idees ni carisma ni programa ni creences, representant del pur oportunisme en la mediocritat que és ara com ara la política espanyola, ha acabat trobant la fórmula per a entusiasmar les masses al final de la campanya: 'jo vaig aplicar el 155'. Sense compassió, sense por, sense respecte per la humanitat. ■

ELS ESTRANGERS RECUPEREN EL NIVELL DE FEINA D'ABANS DE LA CRISI

JORDI GOULA

Ara fa sis anys el mercat laboral català va tocar fons. La taxa d'atur senyalava un 24,4% i hi havia 950.000 aturats. ACN

Entre el primer trimestre del 2018 i el primer del 2019, de cada 100 nous llocs de treball creats a Catalunya, 86 han estat per als forans, segons l'EPA

Ara fa sis anys el mercat laboral català va tocar fons. La taxa d'atur senyalava un 24,4% i hi havia 950.000 aturats. Una xifra tremenda que era molt superior a la que havia arribat en el pou de l'última crisi –l'any 1994–, amb 580.000 desocupats i una taxa del 21,7%. D'ençà que va començar la crisi de l'any 2008, havien perdut la feina 675.000 persones, de les quals 470.000 eren nacionals i 205.000 estrangeres. La intensitat del càstig va ser brutal per als treballadors forans, que van perdre un 30% dels llocs de treball, i menys forta –però també molt dura– per als nacionals, que en van perdre el 16%.

Aquesta setmana, el mateix dia que llavors –el 25 d'abril– s'ha publicat l'EPA corresponent al primer trimestre del 2019. Els resultats no han estat massa bons, tot i que durant el trimestre a Catalunya s'ha mantingut l'ocupació –cosa que no ha passat a la resta de l'estat–, l'atur ha baixat de 5.000 persones i ha assolit una taxa de l'11,6%, tres punts per sota de la mitjana estatal (14,7%). Habitualment, el primer trimestre és dolent per a l'ocupació i acostuma a tancar amb una baixa d'efectius.

86 de cada 100 nous llocs de treball han estat per als treballadors forans. Poques vegades s'ha donat una intensitat tan alta

Els estrangers potser acaben d'arribar o són joves que ja vivien aquí i han traspasat els setze en aquest període

Si allarguem l'anàlisi a aquests últims quatre trimestres, veiem que l'ocupació ha millorat de 87.700 persones amb un creixement del 2,7%. Per sectors, creix la població ocupada als serveis (98.200 persones, un 4,1%) i decreix en l'agricultura (6.000 persones, un -10,7%) i en la construcció (5.500 persones, un -2,7%). La indústria es manté pràcticament estable. Els serveis, doncs, són els únics que han generat llocs de treball, amb la sorpresa de la caiguda a la construcció. L'evolució de la feina a la indústria es pot considerar normal, atès que han estat uns trimestres en què s'ha anat covant la desacceleració de l'activitat econòmica i de les exportacions.

Però hi ha un fet que m'ha cridat molt l'atenció i que no puc deixar passar per alt. Em refereixo al paper dels estrangers aquests últims dotze mesos al mercat laboral català. La recuperació del terreny perdut durant la crisi és un fet i ja són a tocar de la xifra que presentaven abans de la crisi, uns 710.000 contra els 693.000 actuals. (Els ocupats nacionals eren llavors 2,9 milions i ara en són 2,7.)

Per exemple, m'ha sorprès —i molt— de comprovar que, dels 87.700 llocs de treball creats entre el març del 2018 i el del 2019, 75.000 hagin estat ocupats per estrangers. Penseu que això vol dir que 86 de cada 100 nous llocs de treball han estat per als treballadors forans. Poques vegades s'ha donat una intensitat tan alta.

Però analitzem la qüestió de bon principi. Comencem per la població més gran de setze anys. El nombre global ha augmentat de 82.000 persones, de les quals resulta que 98.000 són estrangers, mentre que han baixat de 17.000 els nacionals. Els estrangers potser acaben d'arribar o són joves que ja vivien aquí i han traspasat els setze en aquest període. O, la cosa més probable, que siguem davant una barreja de les dues possibilitats.

Dels estrangers 'nous' de més de setze anys, 83.000 han decidit en aquest període d'entrar al mercat de treball, és a

Per si serveix de referència, en aquest període els estrangers també han tingut un paper important en el mercat laboral a l'estat, però molt menor que no a Catalunya

És qüestió de temps. Només cal esperar i veure si els trimestres vinents es manté la tendència

dir, han esdevingut actius en termes de l'EPA, mentre que 15.000 han passat directament a inactius (gent gran, estudiants o persones que fan feines de casa). Per situar aquesta xifra de nous entrats forans a l'activitat laboral catalana, val a dir que són més de la meitat –concretament un 53%– de tots els qui han entrat al mercat estatal, un percentatge que sembla desmesurat, l'agafis per on l'agafis.

Bé, continuem. D'aquests 83.000 nous actius, 75.000 han trobat feina i 8.000 han anat a incrementar l'atur. Això significa que, mentre que la població ocupada total a Catalunya ha crescut d'un 2,7% en aquest període, els nacionals han crescut d'un 0,4% i els estrangers d'un 17,4%. Quant al pes dins els nous ocupats de tot l'estat, cal dir que en són la tercera part (34%), és a dir, que, de cada tres estrangers que han trobat feina en aquest període, un n'ha trobat a Catalunya.

Per si serveix de referència, en aquest període els estrangers també han tingut un paper important en el mercat laboral a l'estat, però molt menor que no a Catalunya. Per exemple, quant als més grans de setze anys, han pujat de 75.000 els nacionals i de 260.000 els forans. I, dels nous ocupats, 379.000 han estat nacionals i 218.000 estrangers. El creixement dels primers ha estat del 2,6%, mentre que dels segons ha estat del 10,4%. Per cert, amb aquesta onada de nous treballadors, a l'estat la taxa d'atur dels estrangers ha baixat de 3,5 punts percentuals en un any i s'ha quedat en el 20,8%, davant el 13,8% dels nacionals.

Aquestes xifres de l'EPA em semblen molt altes. I tot plegat ens ho podem creure o no, però són les dades oficials de l'INE, que es fan amb els mètodes que ha validat l'Eurostat per harmonitzar aquesta enquesta laboral amb les que es fan a Europa. És qüestió de temps. Només cal esperar i veure si els trimestres vinents es manté la tendència. ■

AIGUA EN FLAMES

BIEL MESQUIDA

JEAN-MARIE DEL MORAL

«Et duré a un jardí tancat on la saba puja, la flor s'obre, el perfum s'evaporitza, l'ocell refila principis de llum»

Què fas?

—
Un raid en l'inarticulat!

—
Ele!

—
Destram la intriga de cada dia com una aventura de l'esperit.

—
Desnarr fil per fil, nus per nus, ordit i trama, conceptes i accions, veu i música, esqueix els dies i les nits que neixen.

—
Aprenc que el do és la donació sense retorn (*Donum est datio irredibilis*, Tomàs d'Aquino).

—
Escolt amb molta d'atenció els dimonis propis.

—
Record que la nostra vida és errar, erram sempre, tant quan passam gust com quan patim, tant quan miram la primavera com quan somiam, fins i tot en el repòs, erram.

—
Sé profundament que ningú no es coneix.

—
Escriu damunt el cos que envellaix: Treballa la teva energia i redueix els teus bagatges.

—
Treballa la teva ascesi.

—
Treballa el temps; ni instant, ni passat, ni futur, ni eternitat: infinit.

Cerc el tacte de l'aigua intacte.

—
Què fas?

—
L'hortus conclusus és el locus amoenus.

—
Et duré a un jardí tancat on la saba puja, la flor s'obre, el perfum s'evaporitza, l'ocell refila principis de llum.

—
Hi haurà una font remorosa, brisa suau, herba que creix, ombres d'arbres, olors sublims, pol·len que fertilitza, delícies de temps.

—
Caminaràs damunt els teus somnis sense témer-te'n.

—
Et capficaràs en el món de la immersió sensorial.

—
Entraràs en el camp de la substitució verbal.

—
No podràs parlar i sentir alhora.

—
No podràs, al mateix temps, veure-hi i tancar els ulls.

—
Tens un esperit vegetal, morfogènic, expandidor.

—
Tens un esperit animal carnívor, morfofocida, predador.

—
Comences el dia totalment sol, perdut

en la llum, sense saber on et trobes, dins la inintel·ligibilitat de les formes, l'evanescència de la identitat, l'absència inicial del temps.

—
Et cal refer-te, reconstruir-te, retrobar-te dins el caos i la folia del despertar.

—
Què fas?

—
Desvestiré els mots de les pells successives que els tapen, desescataré les paraules a voler, despullaré les diferents morfologies, plomes, siluetes, espines, constel·lacions, pelatges un darrere l'altre en direcció d'unes sexualitats introbables, d'una salvatjor primària, d'un alfabet d'illes al fons del cervell per recobrar la nuesa verbal, lluent, sublim, humida i esclatant que era la que tenien les paraules en el jardí de l'Edèn.

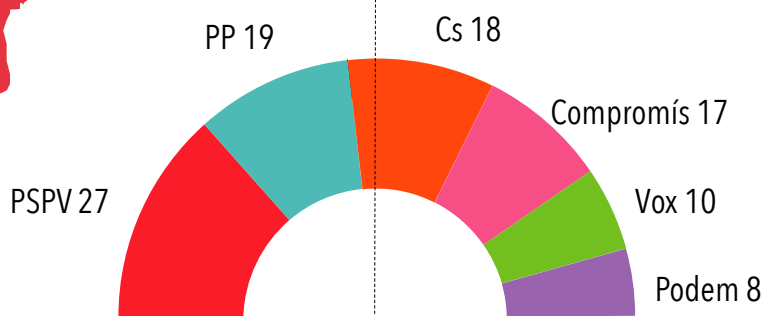
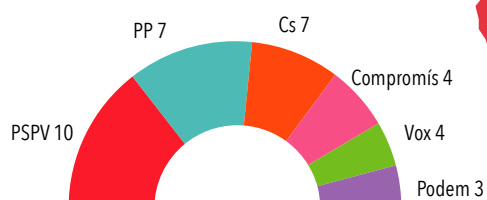
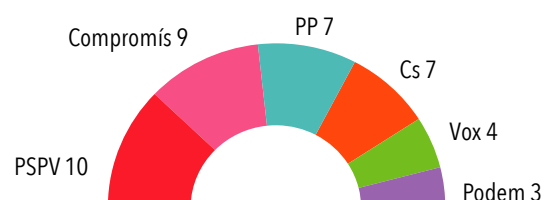
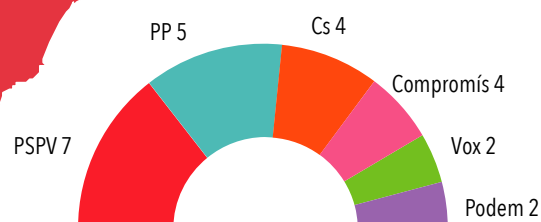
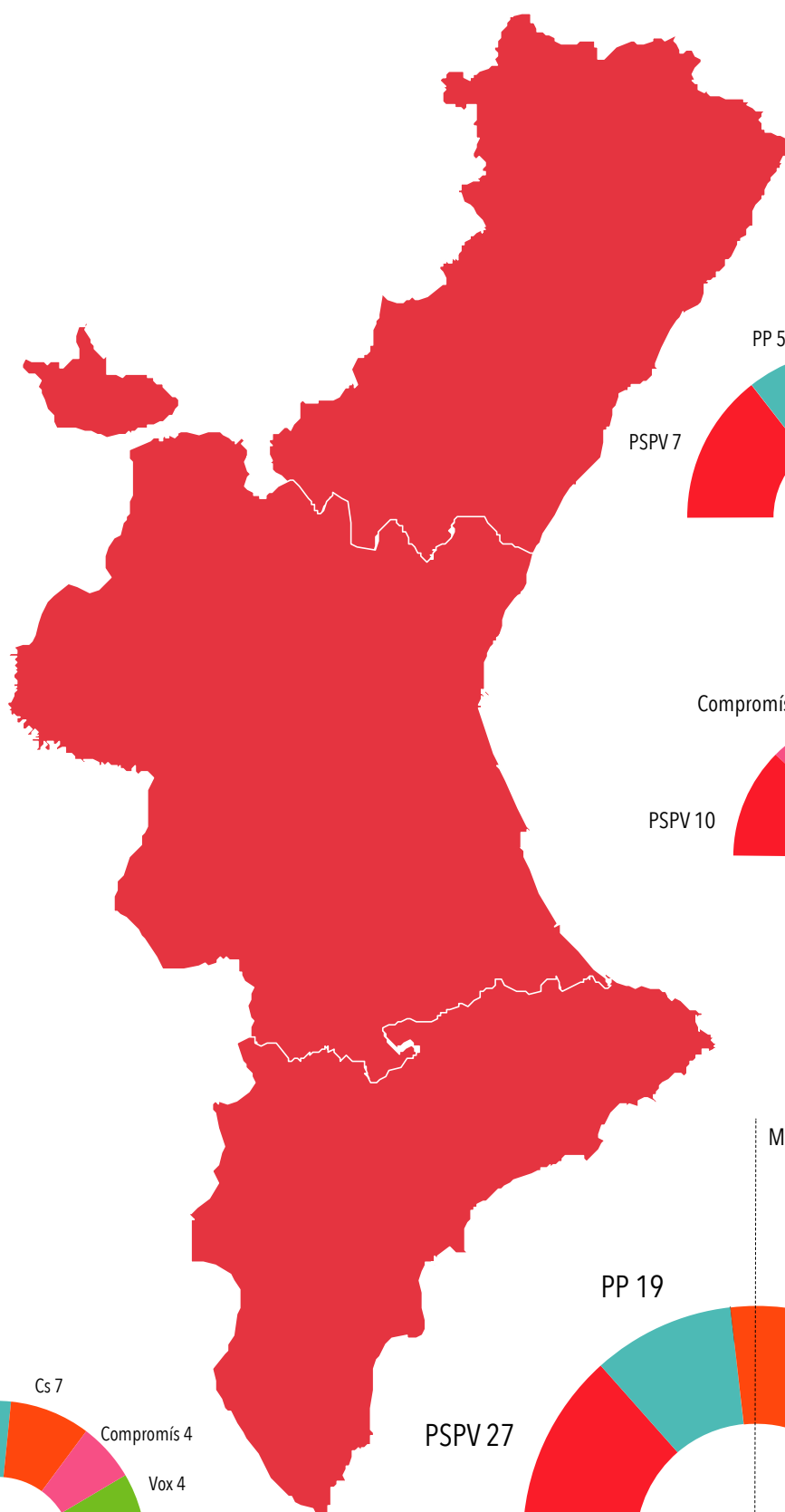
—
Pertanyem a dos mons, setí i granota, diamants i cendres.

—
Ai, vell amic Eliot, torn a tu en el moment de necessitat extrema quan dius: 'Hem existit només per això: per això sol / que no trobareu en els nostres obituaris.' (*By this, and this only, we have existed / Which is not to be found in our obituaries.*)

—
Què fas?

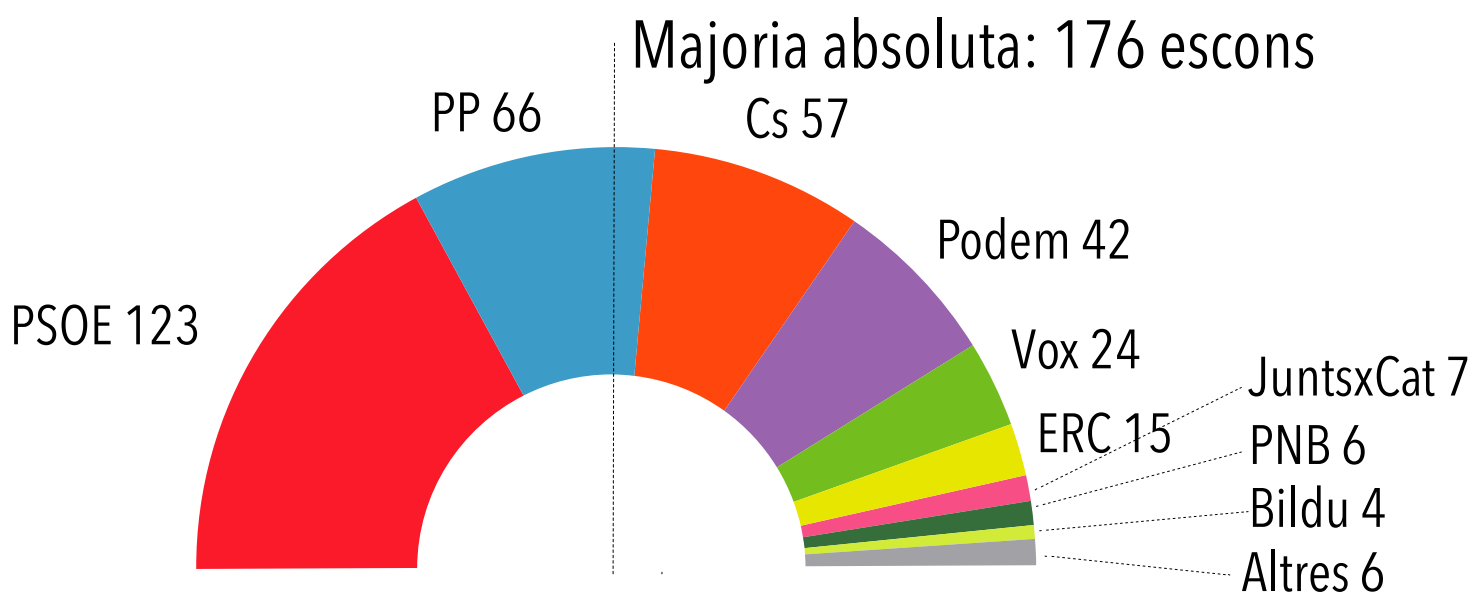
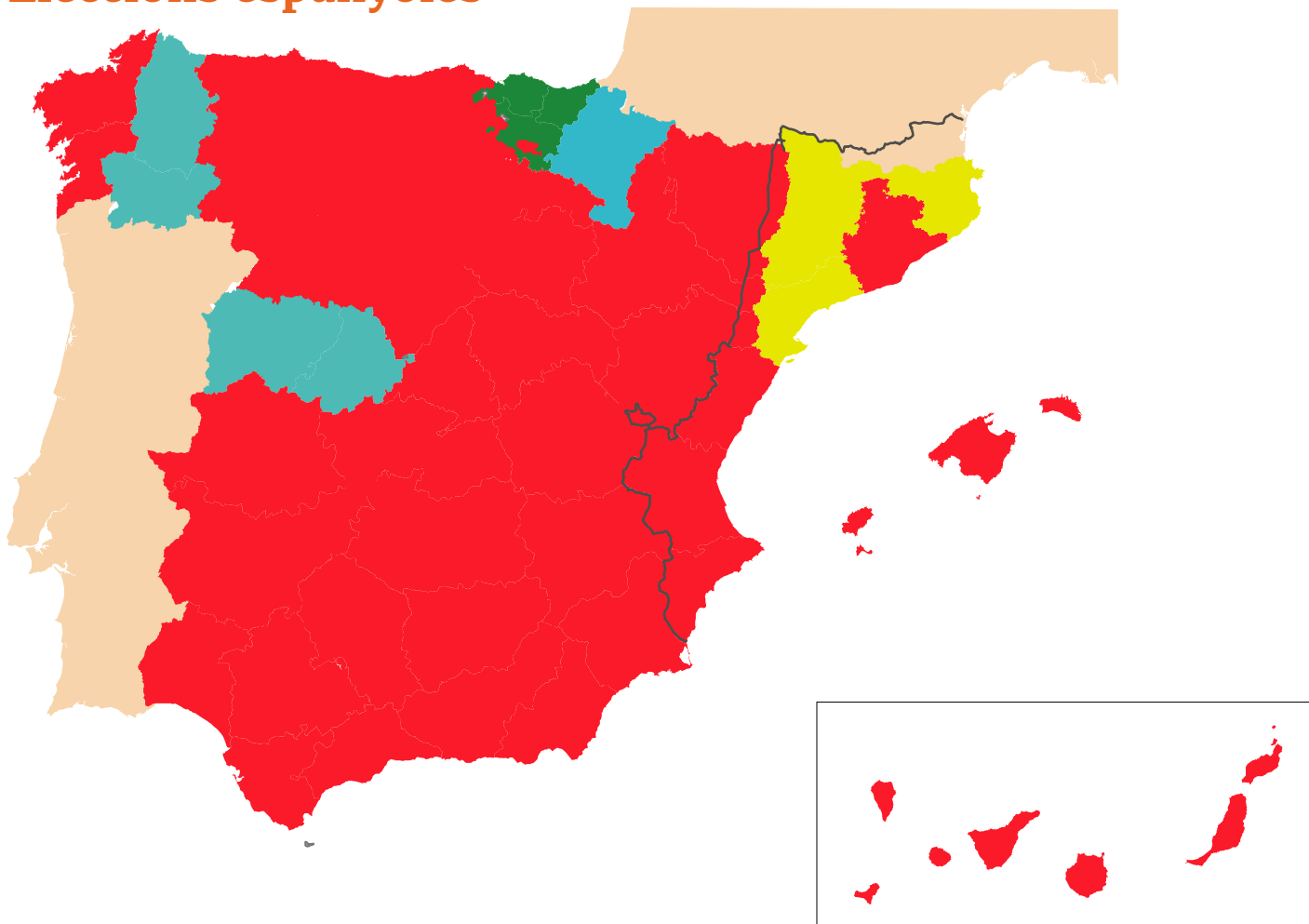
—
Destinx no-resos. ■

Eleccions valencianes

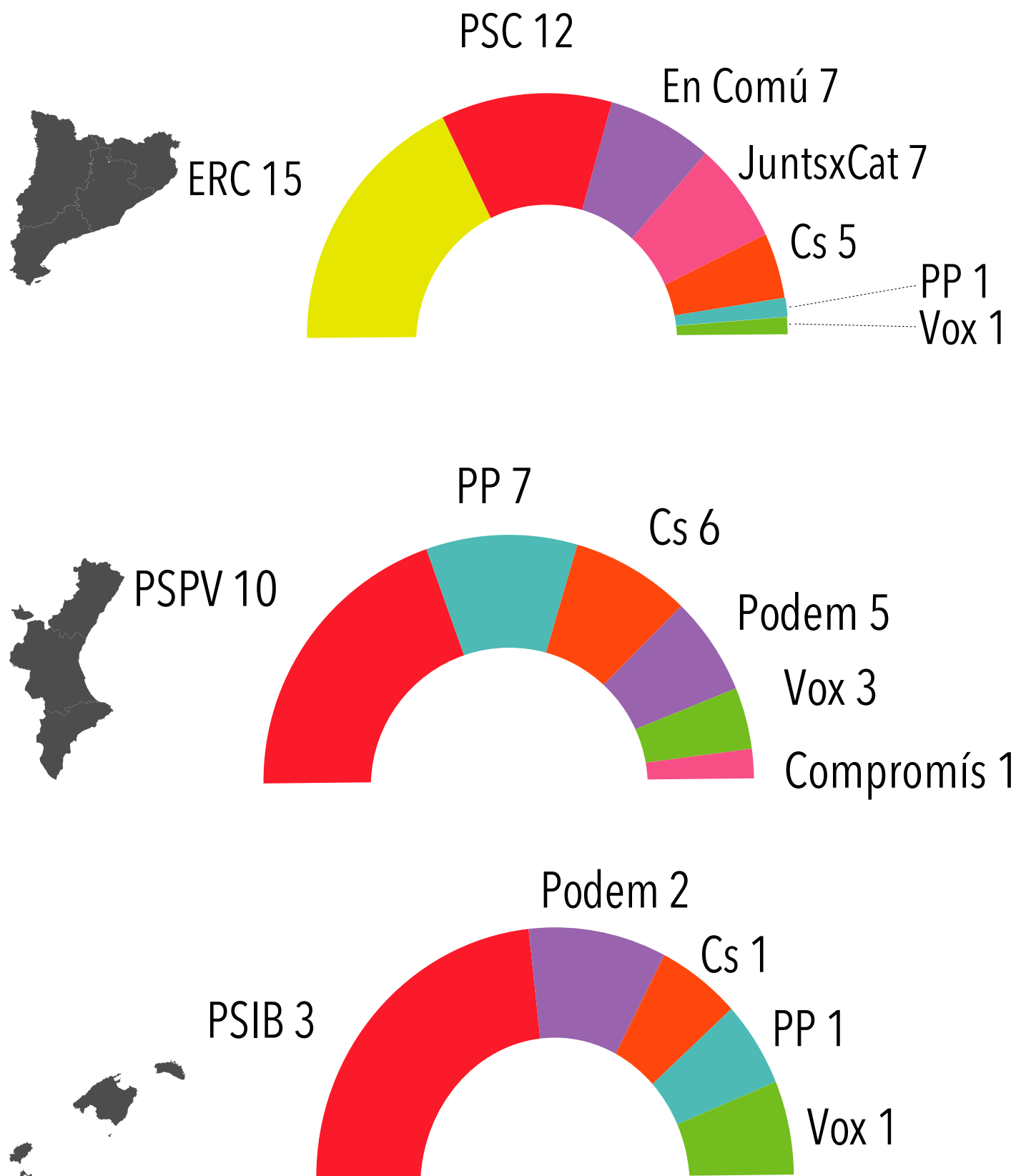

Majoria absoluta: 50 escons

Eleccions espanyoles

Principat, País Valencià i Illes

El Botànic manté la majoria absoluta malgrat el descens de Compromís i Podem

Eleccions 28-A La jugada de Ximo Puig d'avançar les eleccions beneficia clarament el PSPV

PERE MARTÍ

El govern del Botànic podrà repetir-se perquè els seus integrants, el PSPV, Compromís i Unides Podem, continuen mantenint la majoria absoluta a les Corts Valencianes. El fet que l'escrutini de les eleccions valencianes comenci després de les espanyoles ha fet endarrerir el resultat definitiu, però amb un 50% dels vots escrutats la tendència sembla clara. El PSPV ha estat la força més votada, amb 27 escons. Compromís n'ha perduts 3 i ara en té 16. També baixa Unides Podem, que passa de 13 escons a 8. La majoria absoluta és de 50 i les esquerres en tenen 52.

El gran triomfador de la nit és Ximo Puig, que se la va jugar avançant les eleccions per aprofitar l'estirada de Pedro Sánchez i li ha sortit bé. Guanya escons i debilita els seus socis, que durant la campanya havien insinuat que li disputarien el lideratge del Botànic. Mònica Oltra no ha obtingut el resultat que esperava i els cartells amb el lema 'Presidenta' han estat superats per la crua realitat. La millor notícia per a Compromís aquesta nit és que, amb la meitat dels vots escrutats,

El president de la Generalitat, Ximo Puig, vota. EFE

esdevé la primera força a la ciutat de València. Una dada important amb vista a les municipals. Unides Podem, tot i la coalició amb Esquerra Unida, s'ha trobat arrossegat per la caiguda general de la formació de Pablo Iglesias. El fet de canviar de candidat i posar-hi Rubén Martínez Dalmau no ha aturat el descens.

L'únic consol de Compromís i Unides Podem és que

el PSPV no té majoria absoluta amb Ciutadans i, per tant, Ximo Puig no pot jugar a dues bandes. El partit de Toni Cantó ha millorat resultats, passant de 13 escons a 18, però no fa majoria ni amb els socialistes ni amb la resta de les dretes. El PP ha passat de 31 escons a 20, amb un resultat desastrós per a Isabel Bonig, mentre que Vox ha entrat a les Corts amb 10 diputats. Un

resultat important, però no tan decisiu com alguns mitjans havien pronosticat.

Compromís ha fet el seu millor resultat a la circumscripció de València, on ha quedat segon, però el PSPV li passa davant, com també a Castelló i Alacant. En aquestes dues últimes circumscripcions és el PP que ocupa el segon lloc. A Castelló, molt a prop dels socialistes. ■

L'independentisme obté el millor resultat de la història en unes eleccions espanyoles

Eleccions 28-A La victòria d'ERC a Catalunya, el resultat de JxCat i la irrupció del Front Republicà fan que l'independentisme aconsegueixi un resultat històric

Joan Tardà i Gabriel Rufián s'abracen. ACN

REDACCIÓ

L'independentisme ha aconseguit el millor resultat històric en unes eleccions espanyoles. Aquest 28-A, ERC ha aconseguit la victòria a Catalunya, amb 15 diputats i prop d'un milió de vots, als quals cal sumar els 7 diputats que ha obtingut Junts per Catalunya, que s'acosta al mig milió de vots. També s'hi han d'afegir els més de cent mil vots del Front Republicà, tot i que finalment no ha aconseguit representació al congrés

espanyol. L'independentisme obté més d'un milió i mig de vots en unes eleccions marcades per la repressió i per l'amenaça de la dreta i del l'extrema dreta. Són quatre-cents mil vots més que no a les darreres eleccions espanyoles, tant les 2016 com les del 2015: aleshores ERC va obtenir 9 diputats i Convergència, 8.

En comparació amb aquelles eleccions, i mirant-ho per circumscripcions, l'avenç de l'independentisme és evi-

En comparació amb aquelles eleccions, i mirant-ho per circumscripcions, l'avenç de l'independentisme és evident

dent: a Lleida, tres escons dels quatre són independentistes: dos d'ERC i un de Junts per Catalunya. I les forces independentistes hi passen del 47,7% de fa tres anys al 56,8%. A Tarragona, es passa de dos escons independentistes a tres, i d'un 33,3% dels vots a un 41,6%; a Girona, del 49,4% al 56% i de quatre escons a cinc. I a Barcelona, l'augment de vots passa del 28,8% al 35,7%, i el de diputats, de 9 a 11. ■

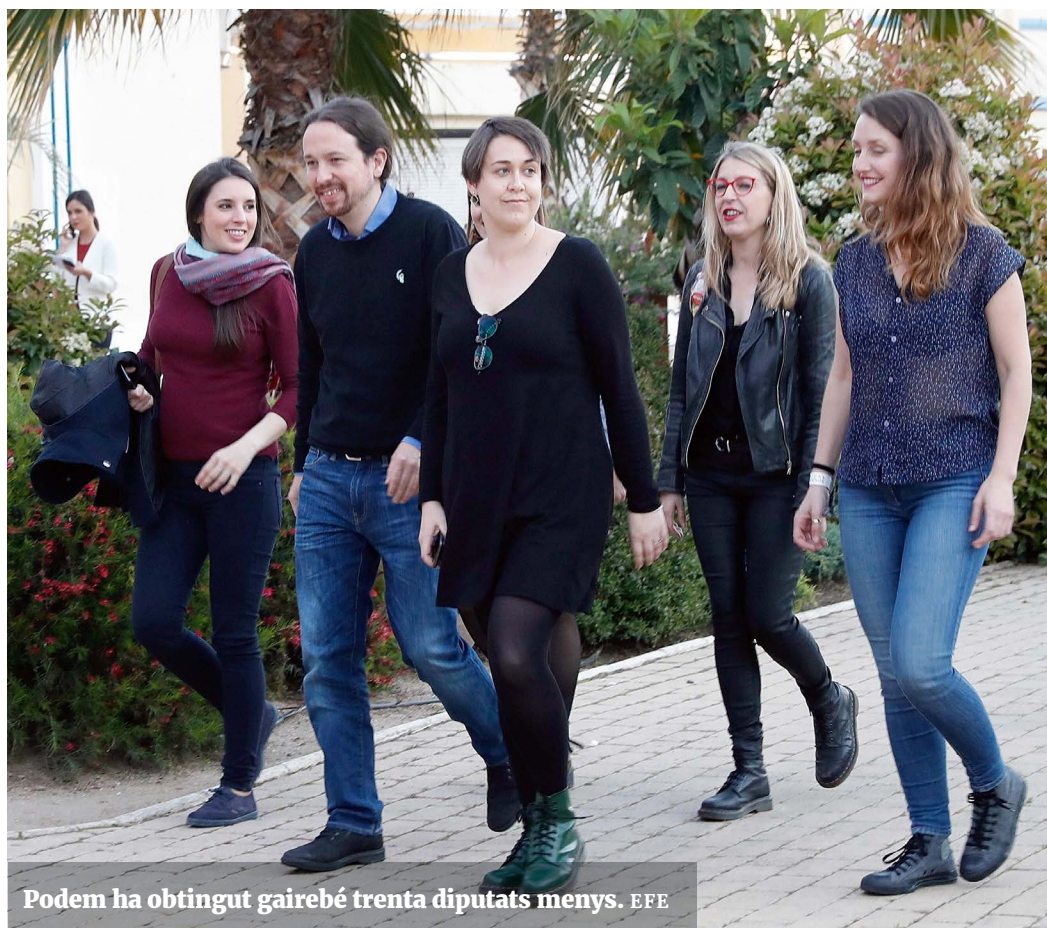
Radiografia del retrocés de Podem

Eleccions 28-A La formació d'Iglesias cau a Catalunya, el País Valencià, el País Basc i Galícia

REDACCIÓ

De 71 diputats a 42: la caiguda d'Unides Podem, comptant-hi els partits coalitzats, és deguda sobretot al retrocés que ha tingut a Catalunya, el País Valencià, el País Basc i Galícia, afegit a una sagnia generalitzada que l'ha menat a perdre la representació parlamentària a cinc territoris més. Només ha millorat el resultat a les Illes Canàries, on ha mantingut els tres escons que hi tenia però hi ocupa el segon lloc en compte del tercer.

La davallada més important de Podem ha estat a Catalunya. La candidatura de Jaume Asens ha passat de ser la primera força a ser la tercera, i només ha conservat 7 diputats dels 12 que tenia. Al País Valencià, n'ha obtinguts 5 en lloc dels 9 del 2016, aleshores en coalició amb Compromís, que ara s'ha presentat separat i ha conservat un escó. Podem també ha caigut del primer lloc al tercer al País Basc, on ha perdut 2 diputats dels 6 de les darreres eleccions espanyoles. A Galícia, només ha mantingut 2 escons dels 5 que hi tenia després de la separació d'En Marea que, bo i sola, no ha obtingut representació.

Podem ha obtingut gairebé trenta diputats menys. EFE

Si fa tres anys la formació encapçalada per Pablo Iglesias era de passar davant del PSOE, en aquesta campanya havia assumit un paper de possible soci de Pedro Sánchez i prou. La sagnia es reparteix arreu i la pèrdua repartida de suport explica el retrocés general. A Andalusia, Podem ha estat la

quarta força, amb 9 escons, 2 menys que no el 2016, quan va quedar-hi tercer. A la comunitat de Madrid, també n'ha perduts 2 –de 8 ha passat a 6. I s'ha quedat sense representació parlamentària a Castella i Lleó (hi tenia 3 escons), Castella – la Manxa (n'hi tenia 2), Extremadura (1), Cantàbria (1) i la Rioja

(1). A l'Aragó, Astúries i Navarra s'ha repetit el mateix patró: ha conservat tan sols un diputat dels dos que hi tenia.

En canvi, Unides Podem s'ha mantingut a les Illes Balears, amb dos diputats i com a segona força; i a Múrcia, amb un diputat, en quart lloc. III

Casado porta el PP a una desfeta històrica a les eleccions espanyoles

Eleccions 28-A El PP perd més de la meitat de diputats i només obté 66 escons · Cal recular fins al 1979, amb Manuel Fraga, per trobar un resultat més mediocre

Pablo Casado i Mariano Rajoy. ACN

REDACCIÓ

Pablo Casado, el dirigent que havia de regenerar i impulsar el PP cap a la Moncloa després de la sentència del cas Gürtel, ha aconseguit l'objectiu contrari. La formació espanyolista, que fins ara tenia 137 diputats al congrés espanyol, s'ha endut els pitjors resultats de la seva història: 66 escons. De fet, cal recular fins al 1979, quan Manuel Fraga encara comandava la dre-

ta espanyola sota les sigles d'Aliança Popular, per a trobar un resultat tan mediocre: concretament, deu diputats i 1.094.438 vots (6,1%).

Mariano Rajoy, defenestrat després de la moció de censura, possiblement anirà a dormir amb un somriure. Casado ha aprofitat la campanya electoral per recuperar la figura de José María Aznar i el discurs més radical del

Mariano Rajoy, defenestrat després de la moció de censura, possiblement anirà a dormir amb un somriure

PP. Rajoy, fins i tot, ha hagut de sentir com Casado l'acusava de ser massa tou amb l'independentisme. 'Havia d'haver aplicat el 155 abans', ha declarat.

Tanmateix, res d'això no li ha servit per a superar ni tan sols igualar els resultats de Rajoy durant les eleccions espanyoles del 26 de juny de 2016. En aquells comicis, el PP va rebre el 33,01% dels vots, és a dir, gairebé vuit milions de butlletes. Tres anys després, Casado només ha estat capaç de retenir poc més de la meitat dels electors (16,70% dels vots).

Fi de l'hegemonia a la dreta?

La desfeta no posa en qüestió tan sols el futur polític de Casado, que fa tot just nou mesos que dirigeix el PP, sinó que també posa en dubte l'hegemonia del PP en l'espai de la dreta a l'estat espanyol. Ciutadans ha passat de 32 diputats a 57. La formació d'Albert Rivera només ha obtingut 217.000 vots menys que la de Casado. El 2016 els separaven gairebé 4.800.000. A més, cal tenir en compte la irrupció de Vox, que tot i ser lluny en escons (24), ha estat capaç de marcar bona part de l'agenda política de la dreta durant la campanya. ■

El sobiranisme basc s'enforteix i ja és majoritari

Eleccions 28-A A Navarra, Bel Pozueta, mare d'un dels joves d'Altsasu, ha estat a punt de sortir elegida

Arnaldo Otegi celebra els resultats d'EH Bildu. EFE

REDACCIÓ

Els sondatges no havien previst la força d'EH Bildu al País Basc. El partit encapçalat per Oskar Matute durà 4 diputats al congrés espanyol. Fins ara en tenia 2 i ha obtingut, doncs, un resultat històric.

Qui ha guanyat les eleccions al País Basc ha estat el PNB, amb 6 diputats, un més que no el 2016. D'aquesta

manera el sobiranisme basc aconsegueix 10 diputats dels 18 possibles i esdevé majoritari. El PNB ha destronat la coalició formada per Podem-IU-EQUO, que baixa de 6 diputats a 4. El PSE passa de 3 escons a 4 i relega Podem al quart lloc, davant EH Bildu.

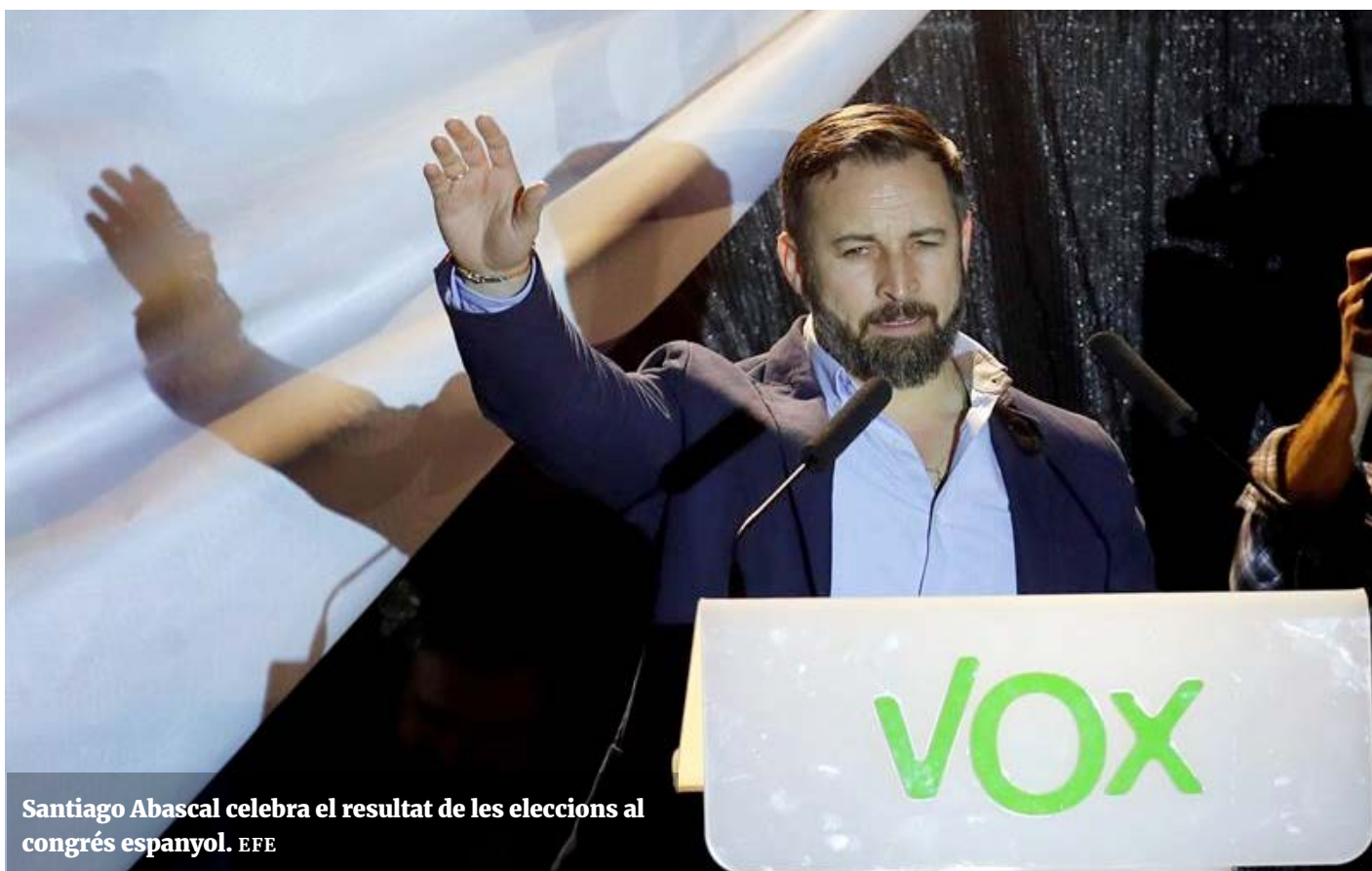
A Navarra, Bel Pozueta, mare d'un dels joves d'Alt-

sasu, durant una estona ha semblat que sortiria elegida diputada de l'independentisme basc. Tanmateix, aquest escó finalment l'hi ha pres el PSOE, que ha acabat amb 2 diputats. També ha acabat amb 2 escons el partit que ha guanyat les eleccions a Navarra, la coalició formada per Ciutadans i PP, NA+. III

A Navarra, Bel Pozueta, mare d'un dels joves d'Altsasu, durant una estona ha semblat que sortiria elegida diputada

Els feus de Vox que han permès l'entrada de la ultradreta al congrés

Eleccions 28-A Andalusia, la Comunitat de Madrid i Múrcia, les comunitats més rendibles per Vox

Santiago Abascal celebra el resultat de les eleccions al congrés espanyol. EFE

REDACCIÓ

Al final l'entrada de Vox al congrés espanyol ha estat més moderada que no apuntaven alguns sondatges, sobretot, gràcies a l'alta participació, que ha diluït el vot de la ultradreta. Sigui com sigui, els 24 diputats del partit de Santiago Abascal permeten de dibuixar un mapa de l'estat espanyol amb moltes zones pintades de verd i amb dos llocs clars: Andalusia i la comunitat de Madrid.

Al sud de l'estat espanyol, Vox ha arrencat 600.000 vots, el 13,3% del total, que es tradueixen en 6 diputats. Fins i tot ha obtingut més suport que no a les eleccions autonòmiques, quan en van tenir 395.000 i va ser una de les palanques de canvi per a apartar el PSOE del govern. Madrid és el segon feu on Vox ha obtingut uns bons

resultats: 5 diputats de 37 i 512.000 vots, un 13%.

A Múrcia, tot i que el seu pes demogràfic en comparació amb la resta de l'estat és molt menor, el partit d'Abascal ha aconseguit 2 diputats de 10 possibles i un 18,6% dels vots, de manera que ha esdevingut el feu més rendible. Hi ha estat la quarta força, davant de Podem. Això mateix ha passat a Castella –

la Manxa, on també ha passat davant del partit d'Iglesias i s'ha endut el 15,2% dels sufragis.

Vox també ha tingut escons a l'Aragó (1), al País Valencià (3), a Catalunya (1), Castella i Lleó (1), Extremadura (1), Astúries (1) i les Illes Balears (1). Però no ha obtingut representació a les Canàries, Cantàbria, Galícia, Navarra, el País Basc i la Rioja. ■

El Front Republicà es referma: 'Algú havia de dir que la desobediència és l'única via'

Eleccions 28-A Fachin assegura que el programa polític ha de tenir continuïtat i lamenta no haver obtingut escó

Albano-Dante Fachin, després d'haver sabut els resultats. ALBERT SALAM

REDACCIÓ

El Front Republicà ha refermat la vigència del seu programa polític tot i no haver obtingut representació parlamentària al congrés espanyol. 'Ho tornàrem a fer. Allò que vam dir durant la campanya algú ho havia de dir', ha exclamat el cap de llista per Barcelona, Albano-Dante Fachin, convençut que 'la mobilització i la desobediència són l'única via' si Catalunya

vol donar continuïtat al referèndum de l'1-O. 'Tot això que diem i que hem dit ha de tenir continuïtat per força', ha explicat Fachin. La coalició ha obtingut 112.278 vots (un 2,73%), la majoria dels quals a la demarcació de Barcelona (83.916 vots, el 2,71%).

Tanmateix, Fachin ha defensat que són molts més els electors que no volen admetre que l'1-O sigui una cosa del

passat i que ara 'toca negociar' amb el govern espanyol. Malgrat això, considera que ha funcionat l'estratègia de la por'. Amb els resultats electorals a la mà, no ha canviat res, segons el Front Republicà: 'Tenim presos, exiliats i gent perseguida per haver participat en l'1-O.'

Per això ha lamentat que la coalició de Poble Lliure, Alternativa i el Partit Pirata

no hagi entrat al congrés espanyol. El cap de llista ha agraït el suport rebut i ha valorat el resultat obtingut amb una candidatura formada fa quaranta dies i amb un pressupost de 300.000 euros. 'Cal destacar-ho, perquè quan la democràcia es mesura amb la potència dels comptes corrents també hem de fer una reflexió', ha reblat. ■

Tim Page, mite i supervivent del fotoperiodisme de guerra al Vietnam

XAVIER MONTANYÀ

Aquest maig fa quaranta anys de la Palma d'Or a Cannes d3 'Apocalypse Now', de F.F. Coppola · És moment d'homenatjar el fotògraf anglès Tim Page, supervivent d'aquella tragèdia de sang, napalm, drogues i rock-and-roll

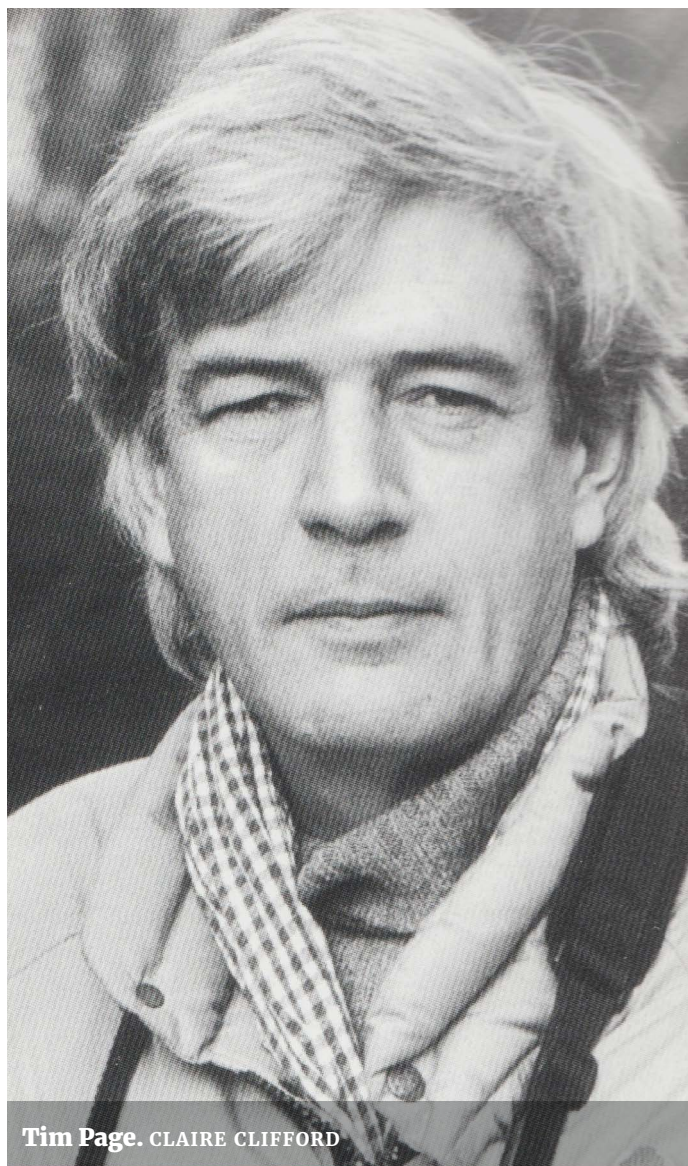
El film *Apocalypse Now* descriu i reviu la guerra del Vietnam com mai ningú no ha fet, galvanitzant tots els ingredients d'una època que va esclatar allà, salvatgement i cruelment. Es va estrenar el 1979, ara fa quaranta anys, quatre després d'haver caigut Saigon, capital del Sud, a les mans de les forces comunistes del Nord, que van vèncer els totpoderosos i prepotents EUA.

Amb la derrota americana es va fer un silenci terrible que torturava els perdedors que van sobreviure. El film i el llibre *Despatxos de guerra*, del corresponsal Michael Herr, van ser el principi de la catarsi, l'espurna que va encendre la metxa per endinsar-se en el cor d'aquelles tenebres. En la foscor, el dolor, l'absència i l'absurd acumulat de tots els qui havien sobreviscut a la tan obscena

com inútil orgia de violència, sang i napalm.

La del Vietnam va ser l'última guerra en què el fotoperiodisme va tenir un paper clau. Tant, que va desvetllar al món la realitat quotidiana i la cara veritable d'aquell infern. Va generar manifestacions i protestes contra la guerra que van sensibilitzar milions de persones arreu del món. Els fotògrafs van ser herois i màrtirs d'aquell conflicte. No és en va que riu amunt, al final d'*Apocalypse Now*, en el cor de les tenebres, es troba el misteriós Kurtz i un fotògraf de premsa mig boig, lisèrgic i temerari. Kurtz (Marlon Brando) no va existir mai. És inspirat en el personatge de la novel·la *El cor de les tenebres* de Joseph Conrad. Per contra, el fotògraf que encarna Dennis Hopper sí que va existir. És Tim Page.

De fet, qui sempre ens espera al final del trajecte pel

Tim Page. CLAIRE CLIFFORD

E el fotògraf que encarna Dennis Hopper sí que va existir. És Tim Page

riu de la memòria i la tragèdia de la guerra del Vietnam és el fotògraf Tim Page.

Dennis Hopper, Tim Page. Dos mites. Jo vaig tenir l'oportunitat de conèixerlos personalment la dècada dels anys noranta. Els vaig poder entrevistar separatament amb una diferència de cinc o sis anys i encara ara recordo d'haver tingut la sensació d'estar davant la mateixa persona. Eren dos fills d'aquell temps que, de joves, havien dut la seva vida al límit més d'una vegada, acostumats a travessar la frontera

Fotograma d'«Apocalypse Now». IMDB

cap al costat salvatge de la vida. Amants de les drogues, el sexe i el rock-and-roll. Bojos, potser; kamikazes, també; supervivents, segur. Dos monstres que allotjaven molts morts i oblidats en els seus records, molta desgràcia, però a la vegada amb un sentit de l'autenticitat de la vida, de la llibertat d'acció i pensament que era un plaer escoltar-los. Eren dels païos més accessibles i amistosos que he conegut. Ells eren el relat viu d'uns anys rebels i lliures. Posseïen el sentiment, la mirada dels qui sobreviuen per atzar, que mai no obliden res d'allò per què han passat i es conjuren per donar-ne fe eternament. Ells eren *Easy Rider* i *Apocalypse Now*.

El jove Tim Page al Vietnam, segons Michael Herr

Despatxos de guerra del corresponent Michael Herr va ser el

Però un dia hi va haver un petit cop d'estat. Va fer fotos, les va vendre a United Press International i va descobrir una forma de vida

primer gran esdeveniment cultural que va posar el món cara a cara amb la realitat del Vietnam, dos anys després. Segons John Le Carré, és el millor llibre del nostre temps sobre els homes i la guerra. L'inici de la catarsi per a molts veterans, com el fotògraf Tim Page, que d'ençà que s'havia acabat la guerra sobreviuen com podien, marginats, isolats en els seus inferns particulars, plens de malsons i paranoia.

Page havia estat ferit quatre vegades al Vietnam, una de les quals va arribar pràcticament mort als serveis mèdics. *Death on Arrival* (DOA) en diuen, cosa de la qual ell en feia subtil ostentació. Era el seu segon DOA. El primer havia estat a Londres per un accident de moto. Però el de la guerra va ser definitiu. Una mina li va explotar a prop. Els cirurgians li van salvar la vida extraient-li un tros de cervell de la dimensió d'una taronja, deia ell. Havent-se acabat la guerra va passar anys recuperant-se. Li feren unes quantes operacions i s'enfonsà en la depressió, l'alcohol i la droga. Va ser detingut i empresonat unes quantes vegades, una amb The Doors a New Haven i, fins i tot, el van arribar a expulsar dels EUA.

Tim Page va néixer el 1944 i va tenir una infantesa feliç en un suburbi de Londres. A

disset anys va deixar una nota als seus pares. Se n'anava a veure món. Eren els anys de la generació beat, Ginsberg, Kerouac, la protesta política. I va triar la ruta de l'est, en tren, en moto, en autostop, dormint per terra, fregant plats, o fent petites operacions de tràfic de drogues. La 'ruta pre-hippy', em va dir ell. Passà per Katmandú i no s'hi instal·là com feien tots. Ell era un rebel anglès i anava a la seva. Laos va ser el seu destí. Al principi no feia gran cosa, a banda d'escoltar el seu primer Dylan, els seus primers Beatles i comprar-se una moto.

Però un dia hi va haver un petit cop d'estat. Va fer fotos, les va vendre a United Press International i va descobrir una forma de vida. D'allà el van enviar a Vietnam, on a banda la guerra, la marihuana i l'opi eren molt barats i assequibles. Page se sentia un

Tim Page, a Vietnam. CEDIDA

‘Quin actor estava suficientment sonat i, ahora, encarnava com Tim Page l’esperit i l’estil de vida dels seixanta?’

privilegiat, allò era perillós, però l’atreia. A més, a poc a poc, va anar descobrint la força de les fotos com a arma per a denunciar allò que hi passava. I l’èxit dels seus reportatges a Paris Match, Associated Press, Time o Life. Ell i els seus companys, entre els quals hi havia el seu gran amic Sean Flynn, desaparegut a Cambotja, van destruir, foto a foto, el mite patriòtic que el govern americà volia construir amb el Vietnam, mostrant al món la misèria humana d’aquell infern criminal que vivia en violència d’ençà del colonialisme, i que esclatà en tots sentits en una guerra orquestrada per Henry Kissinger i la seva paranoia supremacista i anticomunista.

Així és com Michael Herr descriu al jove Tim Page que va conèixer al Vietnam, l’home que va inscriure en el seu casc el títol de Frank Zappa ‘Help, I’m a rock!’.

‘Una de les coses que tothom deia de Page era que aquells dies no era res de l’altre món com a fotògraf, però que anava a fer fotos als llocs on n’anaven molt pocs, de fotògrafs. Hi havia qui el retratava com una mena de noi dels seixanta, boig i ambiciós, un *freak* passat totalment, en un país on la bogeria pujava pels turons i envaïa la selva, on tenies a mà tot allò que era essencial per a conèixer l’Àsia, la guerra, les drogues, l’aventura total.’

I aquesta va ser la seva impressió quan, per fi, va topar amb ell en persona: ‘Tenia vint-i-tres anys i recordo que vaig pensar que m’hauria agradat de conèixer-lo quan encara era jove. Estava

encongint, trinxat, ple de cicatrius, era tan boig com tots havien dit, tret que veies clar que ni flipat no es posaria ja desagradable. Estava sense un duro, els seus amics li proporcionaven lloc per a dormir, li donaven piastres, cigarrets, licor, herba. Després, va treure un parell de milers de dòlars d’unes fotos magnífiques de l’ofensiva i totes aquestes coses ens van ser retornades, i per duplicat. Així era el món per a Page: quan estava sense un clau tenies cura d’ell, quan no, ell s’encarregava de tu. Era més enllà de l’economia.’

Apocalypse now, segons Dennis Hopper

‘Quin actor estava suficientment sonat i, ahora, encarnava com Tim Page l’esperit i l’estil de vida dels seixanta?’, devia demanar-se Coppola. Només un: Dennis Hopper, geni i figura. Ell també havia viscut al límit de l’abisme, rebel, salvatge, i n’havia tornat, fos per atzar o per obstinació vital. Ambdós estimaven profundament la vida. Hopper es va morir fa nou anys. Page és viu i continua encara carregat de projectes.

A començament dels noranta a Barcelona vaig entrevistar Dennis Hopper, l’home que feia films ‘per turmentar el món, de la mateixa manera que el món el turmentava a ell’.

Sobre els anys seixanta i setanta, sobre la gresca, l’alcohol i les drogues era ben clar: ‘Els seixanta van ser fantàstics. Les drogues eren lliures. Però als setanta tot va canviar. La gent es moria. Els traficants van aparèixer en escena. Una merda. Aleshores jo m’ho prenien tot,

simplement. Bevia massa. Em drogava massa. No tenia oportunitats de tornar a Hollywood en aquell estat. M'anava tornant cada vegada més paranoic, més esquizofrènic. Pensava que m'havia d'amagar, que em perseguia la policia. El món se'm va anar reduint.'

Quan li vaig comentar sobre la seva afecció a fer personatges violents, psicòpates i boigs, va ser molt directe: 'M'agrada aquesta mena de personatges. Els entenc bé. Quan vaig llegir el guió de *Blue Velvet*, vaig trucar a David Lynch i li vaig dir: "David, m'has de deixar fer de Frank, perquè jo sóc Frank..." De la

mateixa manera que anys enrere, a *Apocalypse Now*, havia estat Tim Page.' Va ser una filmació duríssima. Marlon Brando no volia que jo fos al costat d'ell. Era com una guerra. Coppola estava paranoic. Em va prohibir de carregar les càmeres. Em va demanar que improvisés totalment el personatge, que fes com em donés la gana.'

I ho va fer meravellósament. De fet, aquell fotògraf que encarna Dennis Hopper és un dels personatges més significatius i emblemàtics del film. A Hopper no li va costar gaire de fer de Tim Page. Eren ànimes bessones.

Tim Page segons Tim Page i la drogoaddicció de fer fotos

Vaig conèixer Tim Page a l'estació de tren de Kent un dia dels anys noranta. A l'andana m'esperava un paio alt i atractiu, vestit amb una armilla de camuflatge, que caminava estrany a causa de les moltes ferides que tenia. Em va venir a recollir en un jeep atrotinat cosit a trets. L'havia comprat a Sarajevo, on havia anat a treballar feia poc. Page és simpàtic, irònic i molt reflexiu quan parla de la guerra, un tema que l'apassiona, sobre el qual té brillants reflexions i anècdotes per a explicar. És un gran narrador oral, domina els

sons onomatopèics de totes les armes, projectils, avions i helicòpters.

És capaç d'explicar les mantes més brutals sense immutar-se, sabent que aquesta és la seva missió ara: denunciar aquell infern i reivindicar els morts i els desapareguts, entre els quals el seu gran amic, el fotògraf Sean Flynn, fill del famós actor Errol Flynn. El rock impregna el seu discurs. 'La guerra a les ciutats és pur rock-and-roll, és "honky tonk women", és més excitant que a camp obert', em deia. Aquell dia, porro rere porro, vaig viatjar amb ell al Vietnam. Page m'explicà la seva vida amb detalls precisos, inesborrables.

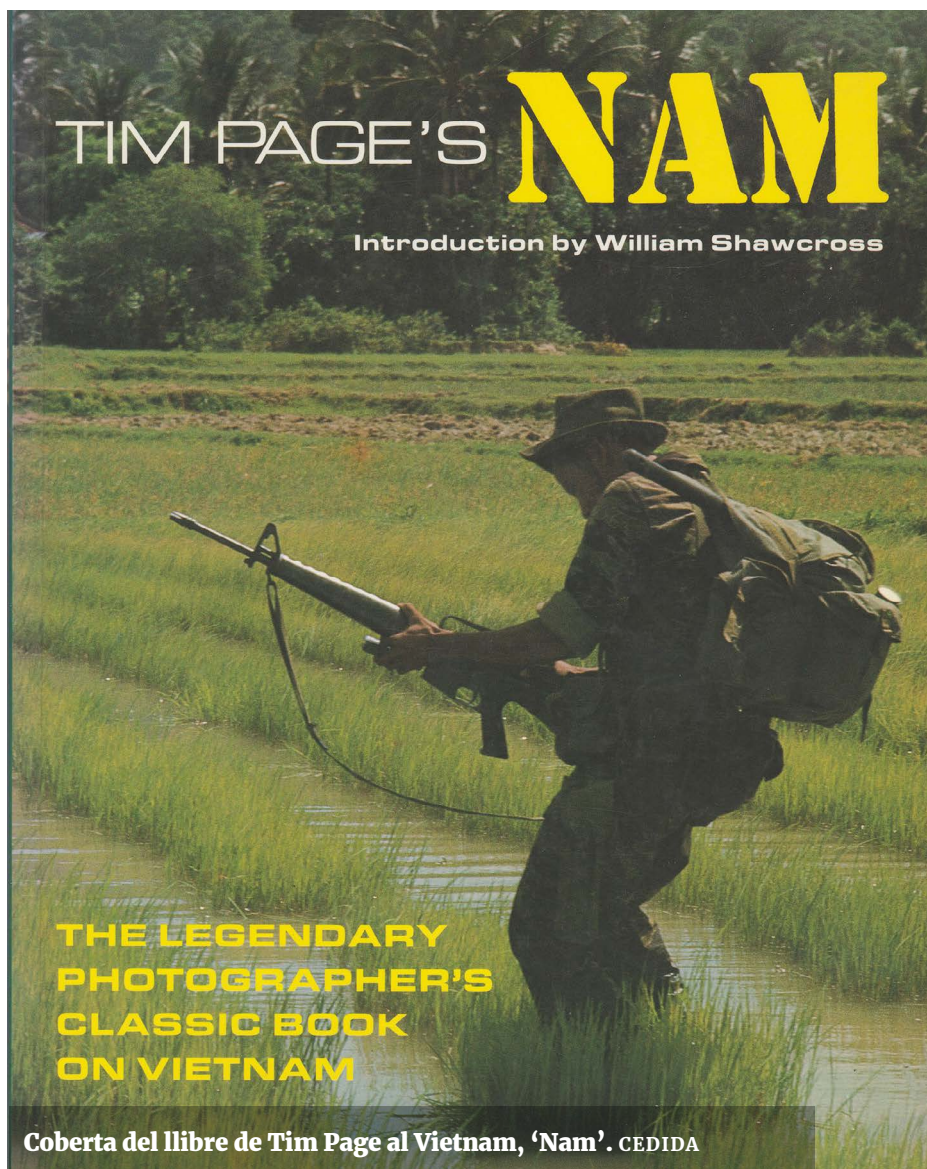
En comentar-li que tenia fama de boig, d'arriscat, d'inconscient, de no tenir por, somreia condescendent, feia una pausa molt ben estudiada, una intensa calada, i em deia: 'Por? És clar que en tenia. Una persona que no té por és un estúpid. En cert sentit, ser fotògraf és un filtre per a la por. Tens una missió, i continues amb la teva missió. No t'atures. Tens una cosa a fer que és més important que espantar-te. No et paralitzes, has de continuar. Després d'un atac que gairebé em mata, havia de beure i fumar opi per a sublimar la por. Quan estàs enmig del tiroteig, no mires el rellotge. El temps s'atura. No penses. Penses en imatges. Reaccions per instint de supervivència, però per damunt de tot hi ha la drogoaddicció de fer fotos. És la teva raó de ser. No estàs allí com un soldat per a matar. Estàs allí per a documentar què hi passa.'

La cosa que més recordo de tot allò que em va explicar

Vaig conèixer Tim Page a l'estació de tren de Kent un dia dels anys noranta

Fotograma d'«Apocalypse Now». IMDB

Coberta del llibre de Tim Page al Vietnam, 'Nam'. CEDIDA

aquell dia és aquesta reflexió:

'La del Vietnam és una guerra estranya', deia. 'Potser la primera i l'última que es va cobrir sense censura, sense control. Només hi havia una mica d'autocensura ètica per a evitar de publicar fotos de morts. Va ser la primera guerra en color. La primera en què l'opinió pública va ser fortament influïda per la imatge. Vietnam, crec jo, va ser el primer clau en el taüt de l'imperi americà. El següent potser ha estat la guerra del Golf, encara que, potser, McDonald també hi podria tenir

alguna cosa a veure, tant se val. He tornat trenta-dues vegades al Vietnam. Sóc molt amic dels vietnamites. Mentre va durar la guerra, estant allí, sempre vaig creure que ells tenien la raó. I finalment va anar així. És reconfortant de pensar que no m'equivo-cava.'

Retorn al Vietnam, obrir la llauna dels cucs i buidar-la

Tim Page m'explicà que, per a ell, retornar al Vietnam havia estat la salvació. 'Va ser com obrir la flor del lotus, com obrir i buidar la llauna dels

cucs i tota la tortura psicològica que jo arrossegava. Em vaig adonar que la solució era en el meu interior i que per mirar dins meu havia de tornar al Vietnam', em digué. De llavors ençà hi viatja sovint i hi fa exposicions de fotos, tallers, conferències i ha compartit vivències i absències amb els fotògrafs de l'altre bàndol.

Una de les seves missions actuals és honorar la memòria dels seus companys morts i desapareguts i divulgar el seu treball. El 1991 va fundar a Bangkok l'Indochina Media

Memorial Foundation per a ajudar els companys en una regió emergent de dècades de guerra, pobresa i aïllament. La fundació organitza cursos de formació periodística per donar suport als periodistes de Cambotja, Laos, Tailàndia i el Vietnam.

També va publicar el seu llibre *NAM* (1983) i l'extraordinari: *REQUIEM. By the photographers who died in Vietnam and Indochina* (1997), editat per ell i el també fotògraf Horst Faas, guanyador de dos Premis Pulitzer. Una recopilació impressionant de les millors fotos dels cent trenta-cinc fotògrafs de diferents països que es van morir o van desaparèixer cobrint les guerres a la Indoxina, el Vietnam, Cambotja i Laos.

Entre els desapareguts hi ha el seu amic Sean Flynn (Los Angeles, 1941, Cambotja 1970-71?). Malgrat tots els esforços que ell ha fet, malgrat totes les pistes veritables o falses que ha seguit, mai no ha estat possible de saber-ne del cert el seu final, ni trobar-ne les restes. Hi ha molts dubtes i especulacions. Sobre la seva recerca hi ha el film *Darkness at the edge of town* (1991). Flynn era el seu gran amic, 'no competíem, ens complementàvem', van compartir pis a Saigon, noies, festes i pipes d'opi. També, és clar, se la van jugar fent fotos al front moltes vegades, fins que un dia de 1970, Sean Flynn i el reporter Dana Stone van engegar les motos per anar a Cambotja i mai més no van tornar. Sembla ser, m'explicà Page, que els Khmers Roigs els van capturar i executar.

Page i Flynn eren inseparables. La seva desaparici-

Tim Page en plena batalla a Vietnam, el 1966. STEVE NOTHUP

ció pesa com una llosa sobre el seu amic. Així els retrata Michael Herr a *Despatxos de guerra*:

‘Si apareixien noies, Page els explicava històries terrífiques de la guerra, de l’Orient Mitjà (ell i Flynn havien estat allí un parell de dies durant la guerra del Juny, hi havien anat amb avió, de París), de les malalties venèries que havia tingut, parlant-los com ho faria amb qualsevol, ell només tenia una manera de parlar, ja anés amb mi o amb la reina, era igual. (“No, però què vols dir, naturalment que em cau molt bé la reina, és una nana molt legal.”) Si estava massa abstret per a parlar, es plantava davant d’un mirall dels de cos sencer i ballava al so dels Doors una hora seguida, completament perdut en la música.’

‘Tot es deia mitjançant el corrent subterrani d’allò que és inexpressat.’

De tot allò que Tim Page ha dit i escrit, destaca un llibre per a mi imprescindible, escrit amb la memòria i el cor: *Derailed in uncle Ho’s Victory Garden. Return to Vietnam and Cambodia* (Simon & Schuster, 1997). És el relat commovedor del seu retrobament amb el Vietnam, els records i les absències, les descobertes, la relació amb els qui abans havien estat els seus ‘enemics’ i la recerca pacient, infructuosa, del seu amic Flynn.

Com a mostra, un paràgraf que ens submergeix en el temps i l’espai, en la cultura, l’esperit, l’actitud dels joves dels anys seixanta, en l’amistat i la contemplació, enmig del desastre de la guerra. Un paràgraf que té l’ànima de Page, però també la de Dennis Hopper i Sean Flynn:

‘Anar amb moto pel Nam, era fins i tot millor que *Easy*

Rider: carreteres buides, encara que amb forats i clots, poc trànsit d’ençà que Charlie detenía, extorsionava i feia agitprop a autobusos i tancs. El clima, perfecte, obligava a portar Ray-Bans i gorra de caçador. En els monsons era millor parar a prendre cafè fins que la tempesta ho xopava tot, plovent i bramant, deixant anar a bots i barrals la seva ració puntual de cada tarda. Recordo amb afecte aquestes tranquil·les pauses que vaig gaudir amb Flynn; passant-nos un porro, davant la carretera que temptava a córrer en qualsevol direcció, la ment anada, l’adrenalina alta, la camaraderia d’estar en aquesta situació existencial, just en el tall de la nava-lla. Tot es deia mitjançant el corrent subterrani d’allò que és inexpressat.’

Crida a fer donatius a la Caixa de Solidaritat per pagar la fiança dels processats per l'1-0

Un mort i tres ferits en un atac a una sinagoga a Califòrnia

El Barça femení es classifica per a la final de la Lliga de Campions, per primera vegada a la història

La Guàrdia Civil deté Pablo Hásel el dia de les eleccions

La participació insinua la mobilització del vot independentista a Catalunya